

เอกสารการจัดการองค์ความรู้
(Knowledge Management: KM)

เรื่อง

การเจรจาการค้าบริการ

โดย

ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์

กองแผนงานและสารสนเทศ

คำนำ

ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ กองแผนงานและสารสนเทศ มีหน้าที่ในการติดต่อและประสานงานกับ องค์การหรือหน่วยงานต่างประเทศในความร่วมมือด้านแรงงาน นอกจากการติดต่อประสานงานดังกล่าวแล้ว อีกบทบาทที่สำคัญ คือ การเข้าร่วมเจรจาการค้าระหว่างประเทศกับกระทรวงพาณิชย์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกรอบการเจรจาการค้าต่างๆ ที่ประเทศไทยมีกับต่างประเทศ เนื่องจากการเจรจาการค้าบริการ มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายแรงงานซึ่งเกี่ยวข้องกับภารกิจโดยตรงของกรมการจัดหางาน

ในการนี้ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ ได้เล็งเห็นความสำคัญของการเจรจาการค้าบริการ จึงได้จัดทำ การจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management: KM) เรื่องการเจรจาการค้าบริการ ขึ้นเพื่อ ถ่ายทอดสิ่งที่ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน และเป็น ประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจต่อไป

ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์
กองแผนงานและสารสนเทศ
สิงหาคม ๒๕๕๘

สารบัญ

คำนำ

ข้อมูลพื้นฐาน

๑

รูปแบบการค่าบริการ

๑

ประเภทของบุคคลธรรมดา

๑

การเจรจาการค้าบริการตามบทบาทของกรมการจัดหางาน

๒

บทบาทหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน

๒

ขั้นตอนในการดำเนินการต่างๆ

๓

การเตรียมความพร้อมก่อนการเข้าร่วมการเจรจา

๔

เทคนิคในการเข้าร่วมการเจรจาการค้าบริการ

๕

บทสรุป

๖

ภาคผนวก: สถานะความคืบหน้าการเจรจาการค้าบริการในปัจจุบัน

๗

การเจรจาการค้าบริการ

ข้อมูลพื้นฐาน:

รูปแบบการค้าบริการ

การค้าบริการประกอบด้วย ๔ รูปแบบ (Mode) ซึ่งการเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา หรือ “Movement of Natural Persons (MNP)” เป็นหนึ่งในสี่รูปแบบการให้บริการภายใต้บริบทของการค้าบริการ โดยแต่ละรูปแบบมีดังนี้

Mode ๑ คือ การบริการข้ามพรมแดน สามารถทำได้โดยผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต ผู้ให้บริการและผู้รับบริการไม่จำเป็นต้องเดินทางข้ามประเทศไปใช้บริการ แต่สามารถทำธุรกรรมผ่านอินเทอร์เน็ตหรือโทรศัพท์ได้ เรียกว่า “Cross-border Supply” หรือ “การให้บริการแบบข้ามพรมแดน”

Mode ๒ คือ การให้คนในประเทศเดินทางไปบริโภคในต่างประเทศ เช่น การออกไปรับการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลต่างประเทศ หรือการศึกษาต่อต่างประเทศ เป็นต้น เรียกว่า “Consumption aboard” หรือ “การเดินทางไปใช้บริการในต่างประเทศ”

Mode ๓ คือ การเข้าไปลงทุนจัดตั้งธุรกิจในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้บริการในประเทศลูกค้า เช่น การจัดตั้งสาขา สำนักงานตัวแทน หรือบริษัท เป็นต้น เรียกว่า “Commercial presence” หรือ “การจัดตั้งธุรกิจ”

Mode ๔ คือ การให้บริการโดยบุคคลธรรมดา ซึ่งเป็นการเคลื่อนย้ายบุคลากรเดินทางเข้ามาให้บริการในต่างประเทศเรียกว่า “Movement of Natural Persons (MNP)” หรือ “การเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา”

ประเภทของบุคคลธรรมดา

การเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดาภายใต้รูปแบบการให้บริการโดยบุคคลธรรมดาในการเปิดเสรีบริการ ซึ่งในหลายๆ ความตกลงใช้กันมี ๔ ประเภท ได้แก่

(๑) นักธุรกิจ (Business Visitor: BV) ซึ่งหมายถึง ผู้ที่จะเข้าไปยังประเทศใดประเทศหนึ่งโดยชั่วคราวเพื่อติดต่อทางธุรกิจ

(๒) ผู้ให้บริการตามสัญญา (Contractual Service Supplier: CSS) ซึ่งโดยมากจะเปิดให้เฉพาะผู้บริหาร ผู้จัดการ และผู้เชี่ยวชาญเท่านั้น

(๓) ผู้โอนย้ายภายในบริษัท หรือ ผู้โอนย้ายภายในกิจการ (Intra-Corporate Transferee: ICT) โดยมากจะเปิดให้เฉพาะผู้บริหาร ผู้จัดการและผู้เชี่ยวชาญเท่านั้น

(๔) นักลงทุน (Investor) หมายถึง ผู้ที่นำเงินตราต่างประเทศมาลงทุนในประเทศใดประเทศหนึ่ง

การเจรจาการค้าบริการตามบทบาทของกรมการจัดหางาน:

บทบาทหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน

ตามคำสั่งกรมการจัดหางาน ที่ ๑๕๑๐ / ๒๕๕๗ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการการค้าบริการ สิ่ง ณ วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๗ เพื่อให้การพิจารณาความตกลงว่าด้วยการค้าบริการในเรื่องการเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา (Movement of Natural Persons) ในกรอบความตกลงที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่รับผิดชอบของกรมการจัดหางาน ในส่วนที่เกี่ยวกับการเข้ามาทำงานในราชอาณาจักรของคนต่างด้าวและการเดินทางไปทำงานต่างประเทศของคนไทยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ โดยให้คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

๑. เป็นผู้แทนกรมการจัดหางานในการเข้าร่วมการประชุมในทุกกรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการ ทั้งทวิภาคีและพหุภาคี
๒. พิจารณาร่างความตกลงว่าด้วยการค้าบริการที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของกรมการจัดหางาน
๓. รายงานผลการประชุมและเสนอแนะมาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องต่ออธิบดีกรมการจัดหางานเพื่อพิจารณาสั่งการ
๔. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่อธิบดีกรมการจัดหางานมอบหมาย

โดยคณะกรรมการฯ มีนางสาวอัญชลี สินธุพันธ์ รองอธิบดีกรมการจัดหางาน เป็นหัวหน้าคณะทำงาน คณะทำงานประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการจัดระบบแรงงานต่างด้าว พร้อมด้วยผู้แทนหน่วยงานต่างๆ ของกรมการจัดหางาน และมีกองแผนงานและสารสนเทศเป็นคณะทำงานและเลขานุการ

จากคำสั่งกรมการจัดหางานข้างต้น ผู้ปฏิบัติงานจะมีบทบาทต่อการพิจารณาร่างความตกลงว่าด้วยการค้าบริการในกรอบต่างๆ เสนอแนะมาตรการต่างๆ นำเสนอความเห็น และรายงานความคืบหน้าต่ออธิบดีกรมการจัดหางาน นอกจากนี้ ยังมีบทบาทหน้าที่ต่อหน่วยงานภายนอก หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเจรจาการค้าหรือความตกลงต่างๆ ซึ่งหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักในการเจรจาการค้าระหว่างประเทศ คือ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ผู้ปฏิบัติงานมีหน้าที่ในฐานะตัวแทนของกรมการจัดหางานในการให้ข้อมูลต่างๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเจรจาแก่กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ อาทิ กฎ ระเบียบ มาตรการ กฎหมาย และแนวทางปฏิบัติของกรมการจัดหางาน รวมทั้งข้อคิดเห็น และท่าทีของกรมการจัดหางานในประเด็นต่างๆ ตามที่กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศสอบถาม หรือขอทราบความเห็นของกรมการจัดหางานในส่วนที่เกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา

ขั้นตอนในการดำเนินการต่างๆ

การเข้าร่วมการเจรจาการค้าระหว่างประเทศในกรอบต่างๆ นั้น มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้ คือ

๑. เมื่อกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีหนังสือเชิญเข้าร่วมการประชุมเจรจา หรือการประชุมการค้าเสรีกรอบต่างๆ เข้ามา ผู้ปฏิบัติงานจะพิจารณาว่าการประชุมนั้นมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับหน่วยงานใดบ้าง จากนั้นก็จะทำหนังสือเชิญไปยังหน่วยงานภายในที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาให้ความเห็นและเข้าร่วมประชุม ซึ่งโดยส่วนใหญ่ผู้แทนของกรมการจัดหางานที่ไปเข้าร่วมประชุมก็จะประกอบไปด้วย ผู้แทนสำนักบริหารแรงงานต่างด้าว ผู้แทนกองนิติการ และผู้แทนกองแผนงานและสารสนเทศเป็นหลัก

๒. ก่อนเข้าร่วมการประชุมเจรจา หรือการประชุมการค้าเสรีกรอบต่างๆ ผู้ปฏิบัติงานต้องศึกษาข้อมูลพื้นฐานของกรอบความตกลงที่จะดำเนินการเจรจา ประกอบด้วยการศึกษาความเป็นมาของกรอบความตกลง ศึกษาความคืบหน้าล่าสุด และข้อเท็จจริงต่างๆ ที่มีผลต่อการเจรจา เช่น นโยบายรัฐบาล เป็นต้น

๓. แจ้งหรือเชิญหน่วยงานภายในที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมการประชุมเพื่อพิจารณาร่างความตกลง ข้อบחרการค้าบริการ หรือข้อบחרการค้าเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา

๔. พิจารณาร่างความตกลง ข้อบחרการค้าบริการ หรือข้อบחרการค้าเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา แล้วแต่กรณี ขึ้นอยู่กับความคืบหน้าของแต่ละกรอบความตกลง โดยการพิจารณาร่างต่างๆ ข้างต้นนั้น กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศจะเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หากมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายแรงงาน ก็จะเชิญกรมการจัดหางานเข้าร่วมการประชุมพิจารณาร่างฯ ทุกครั้ง โดยการพิจารณามี ๒ ส่วน คือ

๔.๑ การพิจารณาภาพรวมของร่างความตกลง ข้อบחרการค้าบริการ หรือข้อบחרการค้าเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา ส่วนนี้ผู้ปฏิบัติงานจำเป็นต้องใช้ความเข้าใจในรูปแบบและวิธีการในการจัดทำความตกลงต่างๆ

๔.๒ การพิจารณาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและถ้อยคำทางกฎหมาย หรือที่เรียกว่า Legal scrubbing ในส่วนนี้ผู้ปฏิบัติงานจำเป็นต้องมีความสามารถทางภาษาพอสมควร และมีความรู้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานของตน

๕. กรณีที่มีประเด็น หรือข้อเรียกร้องใหม่ๆ จากภาคีคู่เจรจาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา ซึ่งประเด็นหรือข้อเรียกร้องดังกล่าวนั้น ไม่สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติของกรมการจัดหางานที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน เช่น การร้องขอให้พิจารณานุญาตให้ประเภทบุคคลประเภทใด

ประเภทหนึ่งสามารถเข้ามาทำงานในราชอาณาจักรได้ นอกเหนือจากประเภทบุคคลที่ได้รับอนุญาตตามกรอบต่างๆ แล้ว เมื่อกรณีเป็นเช่นนี้ ผู้ปฏิบัติงานไม่สามารถที่จะให้ความเห็น หรือทำที่ใดในทันที จำเป็นต้องนำประเด็นหรือข้อเรียกร้องดังกล่าวกลับมาหารือในกรมการนัดทางงาน โดยต้องนำเสนอเข้าที่ประชุมคณะทำงานการค้าบริการ กรมการนัดทางงาน เพื่อพิจารณาและนำเสนอความเห็นของคณะทำงานต่ออธิบดีกรมการนัดทางงาน เมื่ออธิบดีฯ มีความเห็นประการใดแล้ว จึงจะสามารถแจ้งกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศทราบเป็นท่าทีของกรมการนัดทางงานต่อไป

การเตรียมความพร้อมก่อนการเข้าร่วมการเจรจา

การเข้าร่วมการเจรจา มีรูปแบบแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับเวทีของการเจรจา การเตรียมความพร้อมจึงมีความแตกต่างและยากง่ายต่างกันไปด้วย กล่าวคือ หากการเจรจาในรอบนั้นๆ จัดขึ้นที่ประเทศไทยการเตรียมตัวหรือเตรียมความพร้อมของผู้ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามขั้นตอนของการดำเนินการต่างๆ ก่อนการเจรจาตามปกติ (หัวข้อก่อนหน้านี้) แต่หากเป็นการเดินทางไปประชุมยังประเทศภาคีความร่วมมือ จำเป็นต้องศึกษา และเตรียมข้อมูลต่างๆ อย่างครบถ้วน หากพบว่าเนื้อหาของการหารือ ประชุม หรือเจรจาในครั้งนั้นๆ มีส่วนเกี่ยวข้องที่เป็นการเฉพาะกับหน่วยงานภายในของกรมฯ หน่วยงานใด ผู้ปฏิบัติงานจำเป็นต้องขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังกล่าวพิจารณาส่งผู้แทนเดินทางไปเข้าร่วมการประชุมเจรจา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงงบประมาณสำหรับค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปเข้าร่วมการประชุมเจรจา ซึ่งในบางครั้ง กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายดังกล่าวให้แก่ผู้เข้าร่วม แต่หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงไม่สามารถเดินทางไปเข้าร่วมประชุมเจรจาได้ ผู้ปฏิบัติงานจำเป็นต้องรวบรวมข้อมูลต่างๆ และศึกษาทำความเข้าใจอย่างละเอียดเพื่อเป็นตัวแทนของกรมฯ ในการไปชี้แจงหรือตอบคำถามต่างๆ ได้

นอกจากการเตรียมความพร้อมซึ่งถือเป็นการเตรียมความพร้อมเฉพาะหน้าดังกล่าวในวรรคแรกแล้ว การเตรียมความพร้อมโดยการเพิ่มเติมความรู้และประสบการณ์จากแหล่งต่างๆ ต่อไปนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงานมาก

๑. หนังสือ วารสาร หรือเอกสารเผยแพร่ของกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
๒. เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องต่างๆ เช่น เว็บไซต์ของกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (www.dtn.go.th หรือ www.thaifita.com) และเว็บไซต์ขององค์การการค้าโลก (www.wto.org)
๓. การเข้าร่วมการสัมมนา ฝึกอบรม หรือกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับความตกลงการค้าเสรีที่กระทรวงพาณิชย์ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดขึ้นอย่างต่อเนื่อง
๔. หาโอกาสสมัครเข้าร่วมการฝึกอบรมหลักสูตร “นักเจรจาทีมชาติ” หรือหลักสูตรอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ที่กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ร่วมกับสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (International Institute for Trade and Development) จัดขึ้น โดยเนื้อหาดังกล่าว

นอกจากจะทำให้เราได้รับทราบข้อมูลพื้นฐานต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการเจรจาการค้าระหว่างประเทศแล้ว ยังให้ความรู้ความเข้าใจกระบวนการต่างๆ ของการเจรจาการค้าระหว่างประเทศ และให้ประสบการณ์จำลองการเจรจาในแง่มุมต่างๆ

๕. ติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวต่างๆ ในด้านเศรษฐกิจ ทั้งของไทย ประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศสมาชิกอาเซียน และประเทศต่างๆ ทั่วโลก

เทคนิคในการเข้าร่วมการเจรจาการค้าบริการ

เบื้องต้นต้องทำความเข้าใจว่าผู้ปฏิบัติงานของกรมการจัดหางานไม่ได้มีหน้าที่ในการเจรจาหรือหารือโดยตรงกับผู้แทนประเทศภาคีต่างๆ แต่หน้าที่ดังกล่าวเป็นบทบาทของผู้แทนกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ดังนั้นเทคนิคในการเข้าร่วมการเจรจาการค้าบริการจะกล่าวเฉพาะบทบาทของผู้ปฏิบัติงานของกรมการจัดหางาน ดังนี้

๑. นำเอกสารหรือข้อมูลต่างๆ ที่จำเป็นเข้าร่วมการประชุมการเจรจาการค้าบริการ หรือการประชุมหารือภายใต้กรอบความตกลงการค้าเสรี โดยสิ่งที่จำเป็นต้องมีได้แก่

๑.๑ กฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมการจัดหางานคือ พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ ทั้งฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อเอาไว้เทียบเคียงและเลือกใช้คำได้อย่างถูกต้อง ในเวลาที่ต้องให้ข้อมูล ชี้แจง หรืออธิบายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

๑.๒ ประกาศหรือระเบียบกรมการจัดหางาน ฉบับต่างๆ ที่ประกาศออกมา และมีผลใช้บังคับในปัจจุบัน ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของคนต่างด้าว เช่น ประกาศกรมการจัดหางานเรื่องกิจกรรมที่ไม่เข้าข่ายเป็นการทำงานตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกาศ ณ วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๘ และ ระเบียบกรมการจัดหางานว่าด้วยหลักเกณฑ์การพิจารณาอนุญาตการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นต้น

๒. มีจุดยืนตามท่าทีของกรมการจัดหางาน ระเบียบ กฎหมาย และแนวปฏิบัติต่างๆ อย่างเคร่งครัด และมีความรอบคอบในการอ่านถ้อยคำ หรือข้อบทต่างๆ หากมีประเด็นใดที่เป็นไปตามท่าทีระเบียบ กฎหมาย หรือแนวปฏิบัติของกรมฯ จะต้องให้ข้อสังเกตกับกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศตามความเหมาะสมและโอกาส

๓. กรณีที่การประชุมเจรจามีผู้แทนระดับสูงของกรมการจัดหางานเข้าร่วมประชุม จำเป็นต้องประสานกับผู้แทนกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศเป็นอย่างดีในลำดับขั้นตอน การตอบคำถาม และการให้ความเห็น หากจำเป็นต้องให้ผู้แทนระดับสูงของกรมฯ ชี้แจงเป็นภาษาอังกฤษต่อที่ประชุมต้องนำเรียนผู้แทนท่านนั้นทราบก่อนล่วงหน้า หากผู้แทนฯ ไม่สะดวกชี้แจงด้วยตนเอง

ควรประสานข้อมูลให้ผู้แทนกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศทราบก่อนและให้แจ้งประธานการประชุม ฝ่ายไทยทราบว่าผู้แทนกรมการจัดหางานได้ให้ข้อมูลแล้ว และไม่ขอชี้แจงต่อที่ประชุมแต่อย่างใด

๔. ในเวทีการประชุมเจรจากับต่างประเทศหรือประเทศภาคีนั้น การชี้แจง หรือกล่าว ถ้อยคำ หรือข้อมูลใดๆ ต่อที่ประชุมเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมเป็นอย่างมาก เนื่องจาก บางข้อมูลหากชี้แจงหรือกล่าวออกไป อาจทำให้ประเทศไทยเป็นฝ่ายเสียหาย หรือเสียเปรียบในการ เสร็จจากครั้งนั้นทันที

บทสรุป

การปฏิบัติงานในด้านการเจรจาการค้าบริการตามบทบาทของกรมการจัดหางานไม่ได้มีความซับซ้อนหรือยุ่งยากมากนัก แต่ผู้ปฏิบัติจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง มีความละเอียดรอบคอบ มีการประสานงาน และประสานข้อมูลระหว่างหน่วยงานภายใน และ หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักได้เป็นอย่างดี ซึ่งสิ่งที่สำคัญที่สุดคือประสิทธิภาพในการเข้าร่วมการประชุม เสร็จในกรอบความตกลงต่างๆ

จัดทำโดย ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ กองแผนงานและสารสนเทศ
กรมการจัดหางาน

ข้อมูลอ้างอิง สำนักการค้าบริการและการลงทุน
กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

ภาคผนวก:

สถานะความคืบหน้าในปัจจุบัน

กรอบความตกลงการค้าเสรีที่กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์รวบรวม มีทั้งสิ้น ๒๐ กรอบทั้งที่ลงนามแล้วและยังไม่ได้ลงนามความตกลง ในที่นี้ขอยกมาเพียงกรอบที่มีความคืบหน้าในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ Mode ๔

๑. เขตการค้าเสรีไทย - สหภาพยุโรป (Thailand - EU Free Trade Area)

สถานะปัจจุบันอยู่ระหว่างการหารือเพื่อจัดทำความตกลงการค้าเสรีไทย-สหภาพยุโรป และการรวบรวมข้อคิดเห็นจากหน่วยงานต่างๆ โดยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ Mode ๔ คือ ข้อเรียกร้องขอให้ประเทศไทยอนุญาตให้มีการเคลื่อนย้ายบุคลากรเพื่อให้บริการภายในบริษัท (ผู้โอนย้ายภายในบริษัท หรือ ICT) เป็นเวลา ๓ ปี โดยกรมการจัดหางานได้ให้ความเห็นในประเด็นข้อเรียกร้องของสหภาพยุโรปว่าความเป็นไปได้ในการพิจารณาความยืดหยุ่นเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายบุคลากรเพื่อให้บริการภายในบริษัทให้แก่สหภาพยุโรปนั้นไม่ควรเกินไปกว่าความผูกพันที่ประเทศไทยมีอยู่ในปัจจุบันภายใต้ความตกลงว่าด้วยการเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดาของอาเซียน (ASEAN MNP Agreement) กล่าวคือ บุคคลนั้นๆ ต้องได้รับการจ้างโดยบริษัทดังกล่าวนอกประเทศไทยมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปีก่อนดำเนินการเข้ามาในไทย และต้องผ่านเงื่อนไขความจำเป็นด้านการจัดการของกรมการจัดหางาน โดยการพำนักดังกล่าวจะอนุญาตไม่เกิน ๑ ปี และอาจขยายระยะเวลาได้อีก ๓ ครั้ง ครั้งละไม่เกิน ๑ ปี

๒. เขตการค้าเสรีไทย - อินเดีย (India - Thailand Free Trade Area: ITFTA)

ไทยและอินเดียได้ลงนามในกรอบความตกลงว่าด้วยการจัดตั้งเขตการค้าเสรี (FTA) ไทย-อินเดีย เมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๔๖ โดยสาระสำคัญของกรอบความตกลงฯ จะครอบคลุมการเปิดเสรีทั้งในด้านการค้าสินค้า การค้าบริการและการลงทุน รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือในด้านต่างๆ

สถานะล่าสุดอยู่ระหว่างการเตรียมการสำหรับการประชุมคณะกรรมการเจรจาการค้า ไทย-อินเดีย ครั้งที่ ๒๙ ซึ่งจะจัดขึ้นประมาณเดือนมิถุนายน ๒๕๕๘ โดยไทยจะเป็นเจ้าภาพ ทั้งนี้ การเตรียมการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ Mode ๔ คือ ข้อเรียกร้องของอินเดียประกอบด้วย

(๑) ขอให้เปิดตลาด Independent Professional (IP)

(๒) ขยายขอบเขตการเปิดตลาดบุคคลธรรมดาประเภทผู้ให้บริการตามสัญญา (Contractual Services Suppliers: CSS)

(๓) ขอให้คู่สมรส (Spouse) สามารถขอ Work Permit ได้

(๔) ขอให้ไทยยกเว้นการกำหนดการทดสอบตลาดแรงงานและความจำเป็นทางเศรษฐกิจ กรมการจัดหางานได้มีท่าทีต่อข้อเรียกร้องของอินเดียแจ้งไปยังกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศตามท่าทีของที่ประชุมคณะทำงานการค้าบริการ กรมการจัดหางาน ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘

เมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ซึ่งได้นำเรียนปลัดกระทรวงแรงงาน และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน ทราบด้วยแล้ว โดยท่าทีของกรมการจัดหางานมีดังนี้

(๑) **ข้อเรียกร้องให้เปิดตลาด Independent Professional (IP) แจ้างกรมเจรจา การค้าระหว่างประเทศ** เป็น ๒ ประเด็น คือ

(๑.๑) กรมการจัดหางานมีภารกิจหลักในการบริการจัดหางานในประเทศเพื่อส่งเสริม ให้คนไทยมีงานทำและมีรายได้ที่เหมาะสม ดังนั้นการพิจารณาเปิดตลาดการค้าบริการให้แก่คนต่างด้าว จำเป็นต้องพิจารณาอย่างรอบคอบและให้มีผลกระทบต่อการทำงานของคนไทยน้อยที่สุด แต่เพื่อ ให้เกิดประโยชน์และให้การเจรจาการค้าเสรีไทย-อินเดีย สามารถดำเนินต่อไปได้ กรมการจัดหางาน ได้จัดทำข้อมูลตำแหน่งงานด้านคอมพิวเตอร์ ๔ ตำแหน่ง (๑๓๓๐-ผู้จัดการฝ่ายบริการเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร ๒๕๑๑-นักวิเคราะห์ระบบคอมพิวเตอร์ ๒๕๑๔-นักพัฒนาโปรแกรม คอมพิวเตอร์ประยุกต์ และ ๒๕๒๒-ผู้บริหารระบบคอมพิวเตอร์) ที่อาจเปิดโอกาสให้คนต่างด้าวที่มี คุณสมบัติสามารถเข้ามาทำงานได้ภายใต้กรอบการเจรจาการค้าเสรีไทย-อินเดีย (ตามเอกสารแนบ) โดยหากมีความจำเป็นต้องเปิดตลาดผู้ให้บริการวิชาชีพอิสระ (IP) ให้กับอินเดีย จำเป็นต้องระบุในตาราง ข้อมูลพันธถึงความสัมพันธ์ของผู้ให้บริการวิชาชีพอิสระ (IP) อย่างชัดเจนว่าจะต้องเข้ามาให้บริการ วิชาชีพโดยมีฐานะเป็นลูกจ้างตามสัญญาของนิติบุคคลที่จดทะเบียนประกอบกิจการในประเทศไทย และ ต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือแนวทางปฏิบัติที่ทางราชการกำหนดขึ้น

(๑.๒) ระบุเป็นหลักการทั่วไปว่า “บุคคลใดเดินทางเข้ามาในประเทศไทยโดย ใช้ช่องทางการค้าเสรี (FTA) ช่องทางใดช่องทางหนึ่ง ขอให้สามารถใช้สิทธิได้เพียงช่องทางเดียวเท่านั้น” ทั้งนี้ มีข้อสังเกตถึงความเป็นไปได้ที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของกระทรวงพาณิชย์ หรือภาคีคู่เจรจาจะออก หนังสือหรือเอกสารอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อแสดงว่าบุคคลใดบ้างที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยภายใต้ กรอบการเจรจาการค้าเสรีระหว่างไทยกับภาคีคู่เจรจานั้น หรือความเป็นไปได้ที่กระทรวงการต่างประเทศ จะกำหนดให้มีการระบุชนิด/ประเภทของการตรวจลงตรา (VISA) ให้ชัดเจนมากขึ้น สามารถบ่งชี้ ได้อย่างชัดเจนว่าบุคคลนั้นเดินทางเข้ามาในประเทศไทยเพื่อวัตถุประสงค์ใด

(๒) **ข้อเรียกร้องขอขยายขอบเขตการเปิดตลาดบุคคลธรรมดาประเภทผู้ให้บริการ ตามสัญญา(Contractual Services Suppliers: CSS)** เห็นควรให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขของสภาวิชาชีพ ต่างๆ และให้อินเดียใช้ประโยชน์จากกรอบความตกลงอาเซียน-อินเดีย

(๓) **ข้อเรียกร้องขอให้คู่สมรส (Spouse) สามารถขอ Work Permit ได้** เห็นว่าไม่มี ข้อขัดข้องแต่ควรให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ และขั้นตอนการ ขอใบอนุญาตทำงานให้ถูกต้อง

(๔) **ข้อเรียกร้องขอให้ไทยยกเว้นการกำหนดการทดสอบตลาดแรงงานและความ จำเป็นทางเศรษฐกิจ** ได้แจ้งกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศว่าการทดสอบความจำเป็นทางเศรษฐกิจ (Economic needs testing) ไม่ใช่ภารกิจของกรมการจัดหางาน แต่การทดสอบตลาดแรงงาน (Labour

market testing) จำเป็นต้องขอรับทราบข้อมูลเพิ่มเติมจากกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ว่าเหตุใดอินเดียจึงขอให้ยกเว้นการทดสอบตลาดแรงงานนี้ หรือมีนัยสำคัญใดหรือไม่

๓. เขตการค้าเสรีอาเซียน - จีน (ASEAN - China Free Trade Agreement: ACFTA)

การประชุมคณะทำงานด้านการค้าบริการอาเซียน-จีน (WGS) ครั้งที่ ๒๖ เมื่อวันที่ ๒๒ - ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๘ ที่กรุงเทพฯ มีผลการประชุมดังนี้ ๑) เห็นชอบต่อการเปิดตลาดบริการเพิ่มเติม โดยให้เจรจาจัดทำตารางข้อผูกพันการเปิดตลาดการค้าบริการชุดที่ ๓ โดยจะมีการแลกเปลี่ยน initial offer พร้อมเริ่มการเจรจาทวิภาคี (Bilateral) ระหว่างจีนและอาเซียนแต่ละประเทศ ในการประชุมครั้งต่อไป ๒) จัดทำรายละเอียดข้อบัพธิธิสารแก้ไขความตกลงสำหรับการจัดทำตารางข้อผูกพันการค้าบริการชุดที่ ๓ ให้แล้วเสร็จในการประชุมครั้งหน้า ๓) ปรับปรุงรายละเอียดแผนการเจรจา (Roadmap) ให้สรุปผลการเจรจาเปิดตลาดการค้าบริการชุดที่ ๓ ภายในปี ๒๕๕๘ โดยล่าสุดที่ประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ณ สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ มีมติให้ระดับการจัดทำข้อเสนอการเปิดตลาดชุดที่ ๓ เทียบเท่ากับหรือมากกว่าข้อผูกพันการเปิดตลาดชุดที่ ๗ และไม่เกินชุดที่ ๘ ภายใต้ความตกลงด้านการค้าบริการอาเซียน

๔. เขตการค้าเสรีอาเซียน - สาธารณรัฐเกาหลี (ASEAN - Korea Free Trade Agreement: AKFTA)

การเจรจาบทลงโทษภายใต้ความตกลงอาเซียน-เกาหลี เมื่อวันที่ ๑๒ - ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ณ กรุงโซล สาธารณรัฐเกาหลี มีความคืบหน้าดังนี้

(๑) อาเซียนแจ้งความพร้อมในการจัดทำรายการข้อสงวนของ ๒ หลักการ คือ การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment: NT) และผู้บริหารอาวุโสและคณะกรรมการบริหาร (Senior Management and Board of Directors: SMBD) โดยมีเงื่อนไขว่า สาธารณรัฐเกาหลีจะต้องยอมรับให้ระบุเงื่อนไขการทบทวน ปรับปรุง แก้ไขรายการข้อสงวนได้ภายใน ๒๔ เดือน หลังจากที่รายการข้อสงวนของภาคีทั้งหมดมีผลบังคับใช้

(๒) ประเด็นค้างค่างต่าง ๆ เช่น การหาข้อสรุปในเรื่องการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง (Most Favoured Nation Treatment: MFN) ที่สาธารณรัฐเกาหลีต้องการให้อาเซียนยอมรับหลักการ Automatic MFN การหาข้อสรุปในเรื่องเงื่อนไขที่ห้ามกำหนดให้นักลงทุนปฏิบัติ (Prohibition of Performance Requirements: PPR) และข้อกำหนดเทียบเท่าความตกลงว่าด้วยมาตรการการลงทุนที่เกี่ยวกับการค้า (Trade-Related Investment Measures: TRIMs) ภายใต้ WTO เป็นต้น

๕. ความตกลงการค้าเสรีไทย - แคนาดา (Thailand - Canada Free Trade Agreement: TCFTA)

ปัจจุบันยังไม่ได้มีการจัดทำความตกลงการค้าเสรีระหว่างกัน คงอยู่ในขั้นตอนการศึกษาความเป็นไปได้ ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการหารือ Exploratory Discussion ครั้งที่ ๓ ระดับผู้เชี่ยวชาญ

ในลักษณะ Video Conference (VC) และยังไม่แล้วเสร็จเนื่องจากมีหลายหัวข้อ และการนัดหมาย เวลาประชุมค่อนข้างทำได้ยาก (รอบการประชุม VC ครั้งต่อไปในช่วงเดือนมิถุนายน)

๖. ความตกลงการค้าเสรีไทย - ออสเตรเลีย (Thailand - Australia Free Trade Agreement: TAFTA)

ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๘ โดยกำหนดให้ไทยและออสเตรเลียเริ่มเปิดเสรีการค้าทั้งในด้านสินค้า การบริการ และการลงทุน ระหว่างกัน รวมทั้งร่วมมือกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคทางการค้าที่มีใช้อยู่ เช่น มาตรการด้านสุขอนามัยที่เข้มงวดของ ออสเตรเลีย และมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด และในสาขาต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้า อาทิ พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ทรัพย์สินทางปัญญา การจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ และนโยบายการแข่งขัน เป็นต้น

ภายใต้ความตกลงกำหนดแผนการดำเนินงานให้ทั้งสองฝ่ายต้องกลับมาเจรจาและทบทวน กรอบการค้าเสรีระหว่างกัน ซึ่งที่ผ่านมาไทย-ออสเตรเลีย ได้มีการประชุมหารือภายใต้ความตกลงฯ กันทุกปี แต่ไม่มีความคืบหน้าเท่าที่ควร ปัญหาส่วนหนึ่งมาจากความไม่พร้อมของฝ่ายไทย และไทย ยังไม่สามารถกำหนดท่าทีที่ชัดเจนของตนเองได้ ดังนั้นในการประชุมภายใต้ความตกลง TAFTA ที่จะจัดขึ้น ที่กรุงเทพฯ ระหว่างวันที่ ๔ - ๕ มิถุนายน ๒๕๕๘ ประเทศไทยจำเป็นต้องกำหนดท่าทีของตน โดยการจัดทำ Final Scoping Paper ในด้านการค้าบริการ หรือ Thailand non-paper on Trade in Services และข้อเรียกร้องของฝ่ายไทยสำหรับการจัดทำข้อผูกพันเปิดตลาดการค้าบริการภายใต้ TAFTA ซึ่งในเบื้องต้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นชอบในภาพรวมของการจัดทำ Final Scoping Paper และข้อเรียกร้องฯ ที่กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศสร้างขึ้น ทั้งนี้การหารือกับออสเตรเลียในครั้ง นี้ ยังไม่มีการหารือในประเด็นของ Mode ๔ การเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดาแต่อย่างใด

๗. ความตกลงความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้นไทย-นิวซีแลนด์ (Thailand - New Zealand Closer Economic Partnership: TNZCEP)

มีผลบังคับใช้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ แต่ยังไม่มีการจัดทำบทการค้าบริการและข้อผูกพัน การเปิดตลาด นิวซีแลนด์ต้องการรูปแบบการเปิดตลาดแบบ Negative List Approach¹ มีความต้องการ การเปิดตลาดการค้าบริการทางวิชาชีพวิศวกรรม สถาปัตยกรรม และวิชาชีพกฎหมาย (เช่นเดียวกับ ออสเตรเลีย) นอกจากนี้ มีการบริการด้านไปรษณีย์ พัสดุ การขนส่งภาคอากาศและภาคพื้นดิน การเกษตร ฯลฯ ประธานฯ ชี้แจงว่าข้อเสนอการเปิดตลาดเบื้องต้นในรูปแบบ Negative List ของ นิวซีแลนด์นี้ จะนำเข้าขอความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีก่อน โดยจะให้แล้วเสร็จและทราบผลการ พิจารณาของคณะรัฐมนตรีภายในเดือนสิงหาคมเพื่อให้เสร็จสิ้นก่อนการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจ เอเชียแปซิฟิก

¹ Negative List Approach คือ การระบุมาตรการ และสาขาหรือกิจกรรมที่ไม่ต้องการเปิดตลาดให้ต่างชาติ

๘. ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP)

RCEP เป็นการรวมกลุ่มกันทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศอาเซียน ๑๐ ประเทศกับอีก ๖ ชาติ ประกอบด้วย จีน เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น อินเดีย ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ หรือที่เรียกว่า ASEAN+6 สำหรับความคืบหน้าของ RCEP ในส่วนของการค้าบริการ สมาชิกยังไม่สามารถหาข้อสรุปร่วมกันในเรื่องแนวทาง/รูปแบบการเปิดตลาด (Modality หรือ Approach) ได้ ทั้งนี้เพื่อให้การเจรจาสามารถดำเนินต่อไปได้ อาเซียนจึงยืนยันการจัดทำข้อผูกพันเปิดตลาดในแนวทาง Positive List Approach² โดยที่ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ ยืนยันข้อเสนอว่าจะยอมรับ Positive List Approach ของอาเซียน ได้ก็ต่อเมื่ออาเซียนยอมรับ ๒ ใน ๓ ของประเด็นเพิ่มมูลค่า (Value Adds) ซึ่งได้แก่ Automatic MFN³ Ratchet/Standstill⁴ และ Binding Transparency List⁵ อย่างไรก็ตาม แม้จะมีความคืบหน้าไปบ้าง ภายหลังการประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจ RCEP เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย และการประชุมคณะกรรมการเจรจาการค้าความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership - Trade Negotiating Committee: RCEP-TNC) ระหว่างวันที่ ๑ - ๗ สิงหาคม ๒๕๕๘ ณ กรุงเนปิดอร์ แต่ผลยังไม่เป็นที่น่าพอใจ เนื่องจาก กฎและกติกาต่างๆ ยังมีรายละเอียดอีกมากที่ยังไม่สามารถตกลงร่วมกันได้

๙. ความตกลงเพื่อจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน - ออสเตรเลีย - นิวซีแลนด์ (Agreement Establishing the ASEAN - Australia - New Zealand Free Trade Area: AANZFTA)

การประชุมคณะกรรมการด้านการค้าบริการ (CTS) ครั้งล่าสุดจัดขึ้นเมื่อวันที่ ๒ - ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ณ เมืองบันดุง ประเทศอินโดนีเซีย โดยมีประเด็นสำคัญ ๒ ประเด็น ได้แก่ ๑) การทบทวนพันธกรณีภายใต้การค้าบริการ ได้แก่ การเปิดตลาดเพิ่มเติม ประเด็น Automatic MFN มาตรการปกป้อง รวมทั้งการทบทวนพันธกรณีความตกลงในลักษณะรายหัวข้อที่เป็นประโยชน์ต่อห่วงโซ่อุปทานของโลก และข้อเสนอของนิวซีแลนด์ในเรื่องบริการการศึกษาทางไกล (Mode ๑ และ Mode ๒) และการเคลื่อนย้ายบุคลากรทางการศึกษา (Mode ๔) ๒) ความคืบหน้าโครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ๕ โครงการ⁶

² Positive List Approach คือ การระบุเฉพาะสาขาหรือกิจกรรมที่ต้องการเปิดตลาด พร้อมกำหนดเงื่อนไขที่เป็นข้อจำกัดในการเข้าสู่ตลาด และการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ

³ Automatic MFN คือ การที่ประเทศนอกภาคีได้รับสิทธิประโยชน์ที่ไม่เป็นการเลือกปฏิบัติระหว่างประเทศภาคีโดยอัตโนมัติ

⁴ - Ratchet คือ การให้สิทธิประโยชน์กับนักลงทุนภายใต้ FTA โดยอัตโนมัติ หากกฎหมายภายในได้รับการปรับปรุงแก้ไขเสรีมากยิ่งขึ้น
- Standstill คือ การคงสิทธิประโยชน์กับนักลงทุนตามข้อผูกพันภายใต้ FTA แม้ว่ากฎหมายภายในจะได้รับการปรับปรุงให้เข้มงวดมากยิ่งขึ้น

⁵ Binding Transparency List คือ รายการที่สมาชิกจะต้องแสดงความโปร่งใส ด้วยการระบุกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับทั้งหมดที่มีในประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการเปิดตลาด การเข้าสู่ตลาด และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

⁶ โครงการ ASEAN Qualifications Reference Framework (AQRF) โครงการ Capacity Building for National Qualification Framework (NQF Phase III) โครงการ Case Study on the benefits of services liberalization โครงการ Capacity Building on Statistics on International Trade in Services (SITS) Phase III และโครงการ Education and Healthcare Services Policy Review

ซึ่งต้องแล้วเสร็จภายในปี ๒๕๕๘ สำหรับโครงการ Case Study on the benefits of service liberalization กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ให้ความสะดวกกับคณะที่ปรึกษาเข้าไปเก็บข้อมูลและสัมภาษณ์เชิงลึกในสาขาบริการท่องเที่ยวแล้ว ที่ประชุม CTS เห็นว่า โครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่กำลังดำเนินการอยู่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาการทบทวนพันธกรณีภายใต้บทการค้าบริการ และเห็นควรให้ติดตามโครงการอย่างใกล้ชิดและหารือควบคู่กันกับการทบทวนพันธกรณีต่อไป

๑๐. ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน - ญี่ปุ่น (ASEAN - Japan Comprehensive Economic Partnership: AJCEP)

ในด้านการค้าบริการอาเซียนและญี่ปุ่นสามารถสรุปข้อบทการค้าบริการภายใต้ความตกลง AJCEP และอยู่ระหว่างการเจรจาทวิภาคีเพื่อจัดทำข้อผูกพันเปิดตลาดการค้าบริการภายใต้ความตกลงดังกล่าว ทั้งนี้ ไทยได้เสร็จสิ้นการเจรจาทวิภาคีกับญี่ปุ่นแล้ว และยังคงอยู่ระหว่างขั้นตอนการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและถ้อยคำทางกฎหมาย เพื่อดำเนินการนำข้อผูกพันฯ ดังกล่าวเสนอต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบต่อไป

เปรียบเทียบการเปิดตลาด Mode ๔ ในความตกลงฉบับต่างๆ

ASEAN+AUS+NZ	ASEAN+India	ASEAN+China	ASEAN+Korea	ASEAN+Japan
- BV ขั้นต้นอนุญาตให้เข้ามาได้ ๙๐ วัน และผู้ที่เข้ามาขอจัดตั้งธุรกิจสามารถขอขยายระยะเวลาพำนักได้ไม่เกิน ๑ ปี	- BV ขั้นต้นอนุญาตให้เข้ามาได้ ๙๐ วัน และผู้ที่เข้ามาขอจัดตั้งธุรกิจสามารถขอขยายระยะเวลาพำนักได้ไม่เกิน ๑ ปี	- BV ขั้นต้นอนุญาตให้เข้ามาได้ ๙๐ วัน และผู้ที่เข้ามาขอจัดตั้งธุรกิจสามารถขอขยายระยะเวลาพำนักได้ไม่เกิน ๑ ปี	- BV ขั้นต้นอนุญาตให้เข้ามาได้ ๙๐ วัน และผู้ที่เข้ามาขอจัดตั้งธุรกิจสามารถขอขยายระยะเวลาพำนักได้ไม่เกิน ๑ ปี	อยู่ระหว่างการเจรจา
- ICT (เปิดเฉพาะผู้บริหาร ผู้จัดการ และผู้เชี่ยวชาญ) อนุญาตให้เข้ามาได้ ๑ ปี ต่ออายุได้ ๓ ครั้ง	- ICT (เปิดเฉพาะผู้บริหาร ผู้จัดการ และผู้เชี่ยวชาญ) อนุญาตให้เข้ามาได้ ๑ ปี ต่ออายุได้ ๓ ครั้ง	- ICT (เปิดเฉพาะผู้บริหาร ผู้จัดการ และผู้เชี่ยวชาญ) อนุญาตให้เข้ามาได้ ๑ ปี ต่ออายุได้ ๓ ครั้ง	- ICT (เปิดเฉพาะผู้บริหาร ผู้จัดการ และผู้เชี่ยวชาญ) อนุญาตให้เข้ามาได้ ๑ ปี ต่ออายุได้ ๓ ครั้ง	
			- CSS อนุญาตตามระยะเวลาสัญญา หรือไม่เกิน ๑ ปี	

TAFTA	JTEPA	TH-INDIA	TH-CHILE	THAI-PERU
<ul style="list-style-type: none"> - BV ขั้นต้นอนุญาตให้เข้ามาได้ ๙๐ วัน และผู้ที่เข้ามาขอจัดตั้งธุรกิจสามารถขอขยายระยะเวลาพำนักได้ไม่เกิน ๑ ปี - ICT (เปิดเฉพาะผู้บริหาร ผู้จัดการ และผู้เชี่ยวชาญ) อนุญาตให้เข้ามาได้ ๑ ปี ต่ออายุได้ ๕ ครั้ง (นำเงินตราเข้าไทยไม่น้อยกว่า ๓ ล้านบาทต่อการว่าจ้างลูกจ้างต่างด้าว ๑ คน และมีทั้งหมดไม่เกิน ๑๐ คน) - CSS: นิติบุคคลจดทะเบียนในไทยต้องมีทุนชำระแล้วอย่างน้อยที่สุด ๒ ล้านบาทต่อลูกจ้าง ๑ คน แต่มีลูกจ้างต่างด้าวไม่เกิน ๑๐ คน 	<ul style="list-style-type: none"> - BV ขั้นต้นอนุญาตให้เข้ามาได้ ๙๐ วัน และผู้ที่เข้ามาขอจัดตั้งธุรกิจสามารถขอขยายระยะเวลาพำนักได้ไม่เกิน ๑ ปี - ICT (เปิดเฉพาะผู้บริหาร ผู้จัดการ และผู้เชี่ยวชาญ) อนุญาตให้เข้ามาได้ ๑ ปี ต่ออายุได้ ๓ ครั้ง (นำเงินตราเข้าไทยไม่น้อยกว่า ๓ ล้านบาทต่อการว่าจ้างลูกจ้างต่างด้าว ๑ คน และมีทั้งหมดไม่เกิน ๑๐ คน) - นักลงทุน : ๙๐ วัน ขยายได้ถึง ๑ ปี - ผู้ให้บริการวิชาชีพ (ไม่ผูกพัน) - บุคคลธรรมดาที่ดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจที่ต้องใช้เทคโนโลยีในสาขาย่อยที่กำหนด: ๙๐ วัน+ - ผู้ฝึกสอน : ๖ เดือน+ 	<ul style="list-style-type: none"> - BV ขั้นต้นอนุญาตให้เข้ามาได้ ๙๐ วัน และผู้ที่เข้ามาขอจัดตั้งธุรกิจสามารถขอขยายระยะเวลาพำนักได้ไม่เกิน ๑ ปี - ICT (เปิดเฉพาะผู้บริหาร ผู้จัดการ และผู้เชี่ยวชาญ) อนุญาตให้เข้ามาได้ ๑ ปี ต่ออายุได้ ๓ ครั้ง ตามความจำเป็นของการจัดการ (management needs) - CSS: ตามความจำเป็นของการจัดการและตามหลักเกณฑ์อื่นๆ ที่กรมการจัดหางานและสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองกำหนด 	<ul style="list-style-type: none"> - BV ขั้นต้นอนุญาตให้เข้ามาได้ ๙๐ วัน และผู้ที่เข้ามาขอจัดตั้งธุรกิจสามารถขอขยายระยะเวลาพำนักได้ไม่เกิน ๑ ปี - ICT (เปิดเฉพาะผู้บริหาร ผู้จัดการ และผู้เชี่ยวชาญ) อนุญาตให้เข้ามาได้ ๑ ปี ต่ออายุได้ ๓ ครั้ง 	อยู่ระหว่างการเจรจา